

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Харківської державної

академії дизайну і мистецтв

Олександр СОБОЛЄВ

« 11 » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття другого ступеня вищої освіти (магістр)

зі спеціальності G17 Архітектура та містобудування

галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво

освітньо-наукова програма: «Архітектура міських просторів»

(денна форма навчання)

Харків 2025

Фахове випробування щодо вступу на ОНП «Архітектура міських просторів» спеціальності G17 Архітектура та містобудування магістратури Харківської державної академії дизайну і мистецтв передбачає: наявність в абітурієнта освітнього рівня «бакалавр»; його спроможність продемонструвати високий рівень теоретичних знань з фахових дисциплін; вміння орієнтуватися в основній проблематиці галузі; володіння відповідною термінологією та інструментарієм; наявність обов'язкових навичок професійної діяльності та наукових розвідок за обраною спеціальністю.

Фахове вступне випробування має на меті оцінити рівень архітектурної підготовки вступників, їхню здатність до просторового мислення, формотворення та концептуального проєктування.

Основна частина випробування передбачає створення **клаузури малої архітектурної форми на основі біоморфного аналізу природних форм** (органічних структур або образів тваринного світу). Вступник отримує білет із заданою природною формою або біоморфною формою, яку він має проаналізувати та використати як основу для створення авторського архітектурного рішення.

Основна ціль випробування – перевірити здатність вступника до аналізу природних форм, їхньої геометричної та структурної організації, а також до синтезу отриманих знань у створенні малої архітектурної форми, яка відповідає сучасним вимогам естетики, функціональності, екологічної та конструктивної доцільності.

Випробування орієнтоване на розкриття наступних компетентностей вступника:

- **Формотворчі навички** – здатність працювати з природними біоморфними структурами, адаптуючи їх до архітектурної логіки.
- **Концептуальне мислення** – уміння розробляти альтернативні варіанти архітектурної інтерпретації природних форм.
- **Функціонально-просторовий аналіз** – розуміння взаємозв'язку між архітектурною формою, її функцією та середовищем.
- **Матеріалознавчі та конструктивні знання** – обґрунтований вибір матеріалів, їхня відповідність технологічним та експлуатаційним умовам.
- **Графічна та презентаційна майстерність** – здатність якісно представити проєктні рішення у формі клаузур та пояснювальних схем.

Виконання завдання дозволяє оцінити рівень креативності та професійної підготовки вступника, його здатність до архітектурного моделювання, а також відповідність фаховим вимогам для подальшого навчання на рівні магістра за спеціальністю G17 Архітектура та містобудування.

Формат виконання:

- **Розмір роботи:** A3 (420×297 мм).
- **Орієнтація:** горизонтальна.
- **Виконання:** ручна графіка з використанням різноманітних матеріалів і засобів: акварель, маркери, рапідोगраф, лайнер, кольорові олівці тощо.

- Усі частини завдання мають бути оформлені на одному аркуші або у вигляді **структурованої композиції** (при використанні кількох аркушів).

Тривалість роботи: 3 години

Вимоги до виконання завдання:

Перший етап - ескізний пошук ідей – кілька варіантів трансформації природної форми в архітектурну.

Можна використовувати будь-який з трьох типів трансформацій природної форми в архітектурний об'єкт:

- **Абстракція** (форма спрощується до основних ліній, об'ємів).
- **Пряма адаптація** (форма переноситься майже без змін).
- **Біонічна логіка** (форма використовується не буквально, а за функціональними принципами).

Візуалізація ідей відбувається у вигляді скетчів, невеликих аксонометричних або перспективних зображень.

Другий етап - виконання основного архітектурного ескізу – вибраний варіант у форматі тривимірного зображення (перспектива, аксонометрія). Техніка подачі – чорно-біла або кольорова графіка.

Вибирається один фінальний варіант, який найкраще відповідає концепції. Виконується деталізований архітектурний ескіз, що включає:

- **Головний вигляд** (перспектива або аксонометрія).
- **Ключові деталі** (як з'єднуються елементи, особливості конструкції тощо).
- **Масштабність** (елементи антуражу, що допомагають оцінити реальні розміри об'єкту).

Третій етап - функціональне пояснення, пропозиції щодо матеріалів та конструкцій – короткий опис з графічним представленням, що пояснює призначення об'єкта, його взаємодію з міським або природним середовищем, пропозиції щодо матеріалів і основних принципів конструкції. Складається з короткого тексту (100–150 слів) з графічним представленням, що пояснює:

- функціональне призначення об'єкта (наприклад, альтанка, навіс, павільйон).
- Як він взаємодіє з середовищем
- Основні матеріали, які планується використовувати (дерево, бетон, метал, скло, тощо).
- Принципи конструкції тощо

Графічне представлення виражається в схемах, текстурних зразках, умовних позначеннях матеріалів та конструктивних схемах (за необхідністю).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахового випробування для вступу на навчання на другий рівень вищої освіти «Магістр»

Оцінювання проводиться за 5 основними критеріями. Кожен критерій оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів.

1. Оригінальність концепції (до 40 балів)

Цей критерій оцінює, наскільки унікально вступник переосмислив природну форму та адаптував її до архітектурної функції.

- **36–40 балів** – Високий рівень творчості та нестандартний підхід. Природна форма переосмислена так, що отриманий об'єкт має унікальну архітектурну якість, яка вигідно відрізняється від типових рішень.
- **26–35 балів** – Оригінальне, але менш виразне рішення. Відчувається творчий підхід, проте концепція може містити незначні шаблонні рішення.
- **16–25 балів** – Помірна оригінальність, використані більш передбачувані або популярні форми.
- **6–15 балів** – Концепція слабо відрізняється від стандартних рішень, природна форма використана поверхнево.
- **0–5 балів** – Відсутність оригінальності, механічне використання природної форми без її адаптації до архітектури.

2. Різноманітність та якість ескізного пошуку (до 40 балів)

Оцінюється, наскільки вступник дослідив можливі варіанти трансформації природної форми в архітектурну.

- **36–40 балів** – Представлено 3 або більше чітко розроблених варіанти концепцій, кожен має індивідуальні риси, різні підходи до трансформації форми.
- **26–35 балів** – Є декілька (мінімум 3) варіантів, проте вони можуть бути недостатньо різноплановими або одним із варіантів явно слабшим за інші.
- **16–25 балів** – Менше 3 варіантів або їх розробка поверхнева, без суттєвих відмінностей між ними.
- **6–15 балів** – Обмежений пошук ідей, присутній лише 1–2 варіанти, або вони виконані слабо.
- **0–5 балів** – Відсутність ескізного пошуку, немає альтернативних варіантів концепції.

3. Комплексність розробки (функціональність, взаємодія з середовищем) (до 40 балів)

Цей критерій оцінює, наскільки добре продумане використання об'єкта, його відповідність потребам середовища.

- **36–40 балів** – Форма органічно вписується в задане середовище, її функціональність логічно обґрунтована. Проект містить детальну продуману взаємодію з контекстом (наприклад, адаптація до парку, вулиці, громадського простору).
- **26–35 балів** – Об'єкт має чітку функцію, проте його інтеграція в середовище може бути менш виразною або недостатньо деталізованою.
- **16–25 балів** – Функціональність проекту частково продумана, але її зв'язок із середовищем поверхневий.
- **6–15 балів** – Є базове пояснення функції, але вона не відповідає реальним умовам використання.

- **0–5 балів** – Відсутнє пояснення функціонального призначення або воно нелогічне.

4. Якість графічної подачі (до 40 балів)

Оцінюється рівень виконання малюнків, ясність та виразність зображень.

- **36–40 балів** – Високий рівень графічного виконання, зображення чіткі, деталізовані, добре читаються. Використані засоби художньої виразності (лінійна перспектива, тіні, текстури).
- **26–35 балів** – Хороша графічна подача, але можливі недоліки в деталях, тіні або перспектива можуть бути недостатньо опрацьовані.
- **16–25 балів** – Основні елементи читаються, проте робота виглядає менш професійно через недопрацювання у зображеннях або недостатню деталізацію.
- **6–15 балів** – Графічна подача слабка, об'єкти нечіткі, важко зрозуміти просторову структуру.
- **0–5 балів** – Ескізи виконані на низькому рівні, погана читабельність або відсутні ключові зображення.

5. Обґрунтованість матеріалів і конструктивних рішень (до 40 балів)

Оцінюється розуміння матеріалів, можливість реалізації проєкту та його технологічність.

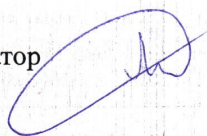
- **36–40 балів** – Вибір матеріалів добре продуманий, з урахуванням функціональності, довговічності, естетики. Присутнє пояснення принципів конструкції.
- **26–35 балів** – Матеріали вказані, але їх обґрунтування може бути неповним або загальним. Конструктивні рішення недоопрацьовані.
- **16–25 балів** – Загальні пропозиції щодо матеріалів, без детального пояснення їхньої взаємодії з конструкцією.
- **6–15 балів** – Немає чітких матеріалів або конструктивних обґрунтувань, лише загальні припущення.
- **0–5 балів** – Відсутність інформації про матеріали та конструкцію.

ПІДСУМОК ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Критерії
190-200	Відмінний рівень: висока оригінальність концепції, глибокий аналіз природної форми, продумана функція, якісна графічна подача, грамотний вибір матеріалів та конструктивних рішень. Робота демонструє високий рівень професійної підготовки.
180-189	Дуже високий рівень: проєкт добре розроблений, усі аспекти опрацьовані якісно, проте можливі незначні недоліки в подачі, деталізації або обґрунтуванні рішень.
160-179	Високий рівень: демонструє міцні навички формотворення та просторового мислення, є хороша взаємодія з середовищем та функціональність. Проте можливі недоопрацювання в графічній подачі або конструктивному обґрунтуванні.
140-169	Достатній рівень: загальна концепція є логічною та обґрунтованою, але присутні помітні недоліки в одному або кількох аспектах (наприклад, слабка графічна подача, недостатній аналіз природної форми, поверхове пояснення матеріалів).

124-139	Мінімально допустимий рівень: проєкт виконаний, але має суттєві слабкі місця у формотворенні, функціональності або графічному виконанні. Загальна якість роботи на межі прийнятності.
123 і нижче, не прохідний бал	Непрохідний рівень: робота не відповідає вимогам фахового вступного випробування. Присутні критичні помилки або відсутність одного чи кількох ключових аспектів завдання.

Головний екзаменатор

Олена БЛАГОВЕСТОВА

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артюх С. Основи наукових досліджень: підручник. Українська інженерно-педагогічна академія. Харків, УІПА, 2006. 277 с.
2. O. Blahovestova. Principles of morphogenesis of ecological architecture of energy-efficient areas and ecovillages / O. Blahovestova, O. Pechertsev, S. Dansheva, O. Polupan. AIP Conf. Proc. 2023. No. 2490 (1): 060004. P. 1–7.
3. Благовестова О.О., Печерцев О.О. Характерні риси параметричної архітектури та особливості її моделювання Науковий вісник будівництва. 2021. Том 104 №2. С. 14-20
4. Мардер А.П. (ред.). Архітектура: Короткий словник-довідник. К.: Будівельник, 1995
5. Білоконь Ю.М., Фомін І.О. Наука і творчість в архітектурі. Київ, 2006
6. Білоконь Ю.М. Проблеми містобудівного розвитку територій : навчальний посібник. К. : Укрархбудінформ, 2001. 70 с.
7. В'язовська А.В. Концептуальні основи «ландшафтного урбанізму». Креативний урбанізм: до століття містобудівної освіти у Львівській політехніці: монографія / за заг. ред. Б.С. Черкеса та Г.П. Петришин. Львів, 2014
8. Kravets V.I., Ignatyeva N.V., Tymofieieva N.V. The analysis of some morphological properties of the architectural environment, based on information-theoretic approaches. Journal: AIP Conference Proceedings. Melville, New York, USA, 2023. ISBN: 987-0-7354-4686-1; ISSN: 0094-243X. <https://doi.org/10.1063/5.0142342>
9. Ільченко С. Методики отримання й використання якісних даних у практиці міського планування. Комунальне господарство міст, Харків, 2021. Вип. 6, ном.166. С. 56–63. e-ISSN 2522-1817
10. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси: наукові методи дослідження / Петришин Г.П. та ін.; за ред. Петришин Г.П. Львів, 2006. 212 с.
11. Конотопцев Б., Крейзер І. Новий урбанізм у сучасному місті. Матеріали конференцій Молодіжної наукової ліги, 2020 с. 57-59 13. Крейзер І. Відродження синтезу мистецтв в архітектурі 1960-х– 1980-х рр. Як змістовно-композиційна складова формування вулиць міста на прикладі Харкова. Збірник наукових праць SCIENTIA, 2021. Том 3. С. 89-90
12. Обуховська Л. В. Малі архітектурні форми в дизайні середовища: еволюція та сучасні тенденції застосування / Л. В. Обуховська // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2008. - Вип. 19. - С. 50-57
13. Л. В. Обуховська. Поліфункціональні малі архітектурні форми: взаємозв'язок утилітарних і художніх функцій. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2009. - Вип. 22. - С. 464-470
14. Хороян Н.П. Харківська архітектурна школа в період формування й становлення: кінець XIX–перша третина XX стю. Харків: ХНУБА, 2015
15. Ушаков Г. Н. Методичні підходи сучасних майстрів біоморфізму / Г. Н. Ушаков // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2010. - Вип. 25. - С. 437-438.